

Governance Code "Veilige Energienetten" Netbeheer NL

Veiligheid in en aan de Sleuf

Juni 2020

Netbeheer
Nederland

Final draft

*Deze Governance Code is gebaseerd op de Governance Code 'Veiligheid in de Bouw'.

Nadruk op houding en
gedrag én
gemeenschappelijke
standaarden en normen

Inhoudsopgave presentatie Governance code

Veiligheid in en aan de Sleuf – “Sleuf 2.0”

1. Inleiding
2. Overzicht proces Governance Code in de tijd
3. Inhoud (meerjaren) agenda Sleuf 2.0
4. Toelichting op de (meerjaren) agenda Sleuf 2.0
  - 4.1. Houding en Gedrag
  - 4.2. Leren van Incidenten
  - 4.3. Standaarden, regelgeving en regels (sleuf)
  - 4.4. Contracten
5. Hoe nu verder?

1a. Inleiding: Inhoud Governance code

In de Governance code zijn een aantal afspraken vastgelegd in de onderstaande hoofdstukken:

1. Permanente verbetering
2. Uitgangspunten en kernwaarden
3. Ketenbenadering
4. Standaardisatie en uniformering
5. Scholing
6. Leren van elkaar
7. Toepassing van de Governance code

De drie specifieke onderwerpen voor 2020 en de komende jaren zijn:

1. **Veiligheid in en aan de Sleuf: "Sleuf 2.0"** (dit is uitgewerkt in deze presentatie)
2. Veiligheid in de werkvoorbereiding (zal in 2021 verder uitgewerkt worden)
3. Film over hoe te gedragen in Veilige netten (voor een later stadium)

1b. Inleiding: De reden voor urgentie

▲ De man ontdekt ter plekke aan zijn verwondingen. © Jolien Vormsma/21 Media

Man (25) komt om bij bedrijfsongeluk in Tilburg; slachtoffer bedolven onder zandmassa

Zwaargewonde bij werkzaamheden aan gasleiding Sprang-Capelle, slachtoffer met spoed naar ziekenhuis

Foto: Anja van Beek/FPMB

ED

▲ De gevonden granaat. © Gemeente Gennep

Granaat gevonden tijdens grondwerk in Weverstraat Gennep

GENNEP - Bij graafwerkzaamheden in de Weverstraat in Gennep is donderdagmiddag een granaat gevonden. De politie en de Explosieven Opruimingsdienst Defensie hebben ervoor gezorgd dat het explosief uit de Tweede Wereldoorlog veilig is geborgen.

Redactie De Gelderlander 04-10-19, 10:45 Laatste update: 13:40

Wegwerker aangereden door vrachtwagen

Dronken man valt in sleuf van werkzaamheden Mathenesserlaan Rotterdam

donderdag 25 oktober 2018 04:02

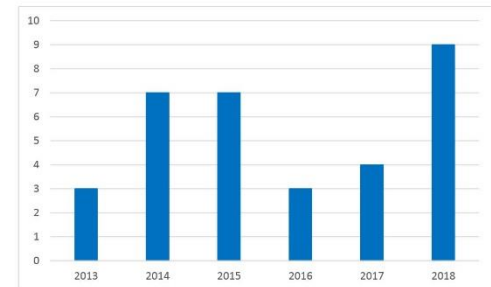
NIEUWS OP BEELD

Man overleden door elektrocutie bij graafwerkzaamheden

VIDEO | Bij graafwerkzaamheden voor een woning in het Brabantse Helenaveen is vanmiddag een man om het leven gekomen. Volgens de politie is hij onder stroom komen te staan en ter plaatse overleden.

Anita Vliegenberg 26-01-2018 10:00
3.2.3 Oorzaak graafwerk bij branden buiten de gevel

Figuur 3.5 geeft een overzicht van het aantal incidenten buiten de gevel, met brand en/of explosie tot gevolg, veroorzaakt door graafwerk. In de periode 2013 – 2018 betrof dit 21 keer een aansluitleiding en 12 keer een hoofdleiding.

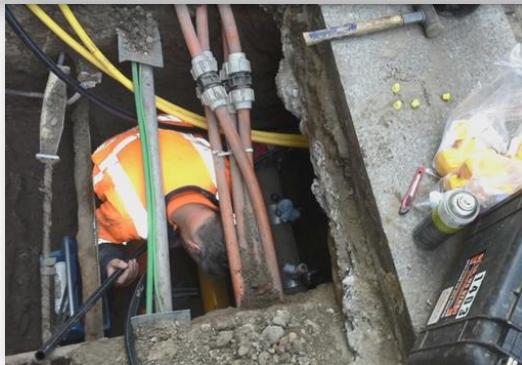
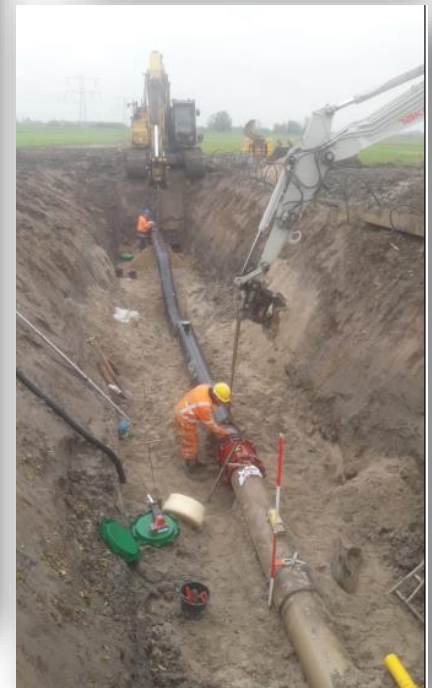
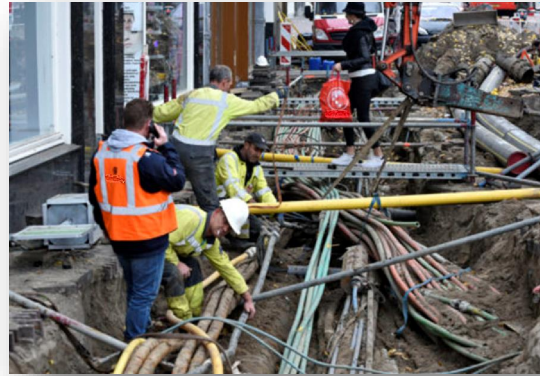

De grond onder sportpark Oostzanerwef in Amsterdam-Noord is zwaar vervuild. Onlangs zijn tijdens werkzaamheden aan de bestrating twee bouwvakkers onwel geworden door dampen die uit de grond kwamen.

Frank Turkenburg 13 september 2018, 14:34

Figuur 3.5 aantal incidenten veroorzaakt door graafwerk

1c. Inleiding: Foto's van enkele complexe sleuven

1d.Inleiding: Waarom en Hoe “een Veilige Sleuf”

Waarom:

Wij willen een Pro-actieve Veiligheidscultuur die leidt tot:

- minder incidenten en ongevallen
- duurzame relatie met de omgeving en het Milieu
- minder graafschades
- minder verstoring en borging van de continuïteit van onze netten
- voldoen aan Wet en Regelgeving (“compliance”)
- vergroten van de Maakbaarheid en het versnellen van de Energietransitie

Hoe:

Middels de Governance Code wordt in de gehele keten de samenwerking verbeterd en leren wij continu van elkaar. Opdrachtgevers en opdrachtnemers doen dit als partners in een level playing field, hierbij hanteren we het “Just culture ” principe. Wij streven samen naar een Pro-actieve Veiligheidscultuur.

1e. Inleiding: Gevolgen voor de Veiligheidsladder

Veiligheid Prestatieladder

Met het ondertekenen van de Governance Code willen de ondertekenaars significante impact realiseren met betrekking tot Veiligheid.

We gaan er van uit dat de basale kennis over veilig werken en voldoen aan wet en regelgeving geïmplementeerd is bij de leden van de Governance Code.

In het (meerjaren)programma “Veiligheid in en aan de Sleuf” willen wij initiatieven ontwikkelen die passen bij trede 3 en 4:

- Systemen op orde
- Sturen op houding en gedrag
- Ketenaanpak

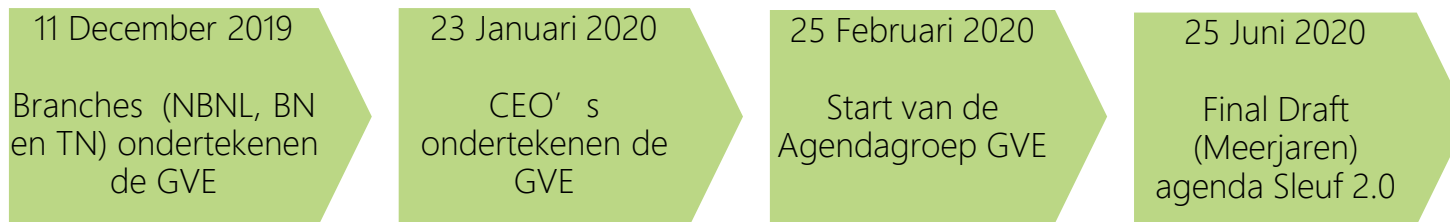

2. Overzicht proces Governance Code in de tijd

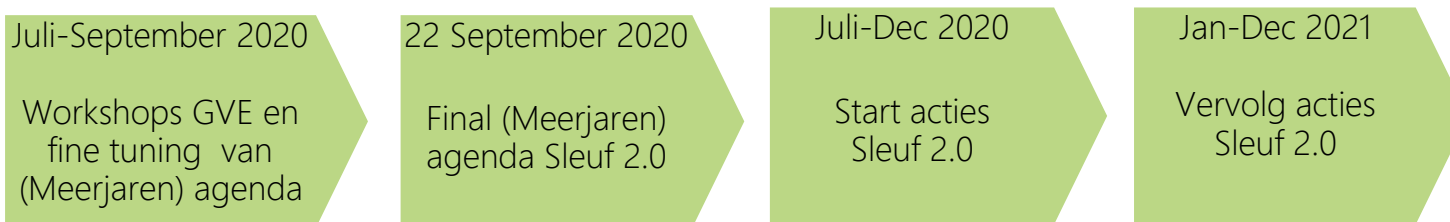

In onderstaande overzicht is de historie geschetst van de Governance Code

A. van 2019 tot op vandaag

B. van vandaag tot 2021

3. Inhoud (meerjaren) agenda Sleuf 2.0

1. Houding en Gedrag (sleuf/algemeen)

1. Fundament neerzetten (Kernwaarden)- gewenst gedrag in de sleuf (workshop)
2. Ophalen beelden over veiligheid in de sleuf bij de medewerkers (periodieke meting; thermometer) (workshop+nulmeting 2020)
3. Ophalen knelpunten in de sleuf (werkvoorbereiding versus praktijk) bij de medewerkers (workshop+nulmeting 2020)
4. Leiderschapsprogramma gericht op de 1^e lijns leidinggevende (met als context level 3 en 4 van de veiligheidssladder)
5. Welke competenties heb je nodig (hoe gedrag meer in opleiding integreren)
6. Gezamenlijke Veiligheids Observatie Ronde (VOR; opdrachtgevers en opdrachtnemers) (5-tal VOR in 2020)
7. Harmoniseren van de pictogrammen van de LSR en het overeenkomen van de principes voor borging op basis van just culture en partnership

2. Leren van Incident (algemeen)

1. Gas inrichting conform E-incidenten (NBNL) en uitbreiden naar alle incidenten (voorstel GVR in 2020)
2. Gezamenlijk onderzoek van narrow escapes door opdrachtgevers en opdrachtnemers op basis van just culture principes en partnership (met in acht name van geanonimiseerde data en AVG)
3. Gezamenlijke registratie methode van incidenten (op termijn) inrichten (transparantheid)

3. Standaarden, regelgeving en regels (sleuf)

1. Inventarisatie van bestaande regels bij werkzaamheden in de sleuf (zijn de regels volledig; zijn er knelpunten) (workshop+desk research)

4. Contracten (algemeen)

1. Visie op de veiligheidssladder (level playingfield: verplicht level, tijdstip)
2. Balans opzoeken hoe veiligheid in aanbesteding wordt meegenomen (level playingfield)

4. Toelichting op de (meerjaren) agenda Sleuf 2.0

In de volgende sheets van hoofdstuk 4 zijn de agenda onderdelen van de Sleuf 2.0 per punt verder uitgewerkt. Dit vanwege de overzichtelijkheid en om nadere duiding te geven per agendapunt.

De volgorde van deze punten op de (meerjaren) agenda is willekeurig gekozen. Na goedkeuring van de (meerjaren) agenda Sleuf 2.0 door de GVE agendaleden zal het programma Sleuf 2.0 verder worden uitgewerkt. Denk hierbij aan het positioneren van de verschillende acties in de tijd (wat nu, wat later) en de inrichting van de benodigde werkgroep(en). In de toelichting in de volgende sheets staat vermeld als er een voornemen van een actie is in 2020 (dit is in overeenstemming met de opmerking in “rood” van sheet 10).

4.1 Toelichting: Houding en Gedrag

4.1.1 Fundament neerzetten (Kernwaarden)- gewenst gedrag in de sleuf

Gedeelde kernwaarden formuleren en het hierbij gewenste gedrag dat gebaseerd is op Brain Based Safety / Baviour Based Safety (BBS), Just Culture en Partnership. Het is het fundament en gedachtegoed om te komen tot een succesvolle implementatie van de Governance Code en daarmee de Sleuf 2.0.

Resultaat: [beschrijving van het gewenste \(VGM\) gedrag in de keten van initiatief tot oplevering](#)

Dit onderwerp is onderdeel van de GVE workshops in 2020.

4.1.2 Ophalen beelden over veiligheid in de sleuf bij de medewerkers (periodieke meting; thermometer)

Periodiek wordt via (een nog vast te stellen methode) bij de medewerkers het beeld opgehaald over Veiligheid ("thermometer: zijn wij de goede dingen aan het doen in de GVE"). Hierbij moet gedacht worden aan vragen over de veiligheidsbeleving in het algemeen, afwijkingen ten opzichte van de voorbereiding en bij onverwachte omgevingsfactoren.

Resultaat: [Visualisatie van hoe we veilig werken in de eerder genoemde werkomgevingen + een lijst met knelpunten die als basis dienen voor een actieplan 2021+ een meetmethode om de voortgang te meten over de jaren heen \(zie overlap met 4.1.3.\)](#).

Dit onderwerp is onderdeel van de GVE workshops in 2020 ("nulmeting").

4.1 Toelichting: Houding en Gedrag

4.1.3 Ophalen knelpunten in de sleuf (werkvoorbereiding versus praktijk) bij de medewerkers

De belangrijkste knelpunten die de medewerker ervaren worden geïnventariseerd (“pakken wij de goede zaken aan die belangrijk zijn voor onze medewerkers”). Het is belangrijk dat de medewerker een stem heeft en hiermee krijgt in het programma Sleuf 2.0. Het zorgt voor verbondenheid en daarmee draagvlak tussen de Programmamakers (Senior Management) en de werkvloer. Een voorbeeld van een knelpunt kan het gebruik van een Recipro zaag zijn (etc.).

Resultaat: Visualisatie van hoe we veilig werken in de eerder genoemde werkomgevingen + een lijst met knelpunten die als basis dienen voor een actieplan 2021+ een meetmethode om de voortgang te meten over de jaren heen (zie overlap met 4.1.2.).

Dit onderwerp is onderdeel van de GVE workshops in 2020 (“nulmeting”).

4.1.4 Leiderschapsprogramma gericht op de 1^e lijns / direct leidinggevende (met als context trede 3 en 4 van de veiligheidsladder)

De eerste lijn fungeert als belangrijk voorbeeld voor veiligheid in de sleuf. Deze personen zetten de standaard. Een juiste invulling, stimulering en naleving van veiligheid in de sleuf door deze leiders is evident. Hierbij is het niet de intentie om een GVE leiderschapsprogramma te ontwikkelen, maar te leren van de reeds lopende HSE-programma' s bij de GVE leden.

Resultaat leidinggevende rollen / functies worden getraind / gecoacht om eigenaarschap te nemen op hun gedrag dit in lijn te brengen met de beschrijving zoals onder 4.1.1. beschreven.

4.1 Toelichting: Houding en Gedrag

4.1.5 Welke competenties heb je nodig (hoe gedrag meer in opleiding integreren)

Momenteel is reeds veel geregeld in de aanwijzingen (BEI/VIAG) en CKB structuur waar het gaat om veilig werken. Geïnventariseerd wordt de vraag of naast de inhoudelijke kennis ook de benodigde gedragscompetenties voldoende geborgd zijn. Momenteel zijn competentieprofielen beschikbaar bij Stipel en de GVE. Indien wenselijk worden hiervoor nadere voorstellen uitgewerkt.

Resultaat: competentiebeschrijving (incl. verbeterde borging) die gekoppeld kan worden aan 1.1.1. en 1.1.4.

4.1.6 Gezamenlijke Veiligheids Observatie Ronde (VOR; opdrachtgevers en opdrachtnemers)

Middels gezamenlijke VOR van de GVE leden wordt invulling gegeven aan het gemeenschappelijk gedachtegoed (zie 4.1.1.). Tevens wordt via kruisbestuiving de aanwezige kennis ingebracht om verbeterpunten te herkennen en te realiseren.

Resultaat: uniforme methodiek die er op gericht is om te ervaren hoe het gedrag uit 4.1.1., de beelden uit 4.1.2. in de praktijk waar te nemen zijn en medewerkers proactief eigenaarschap tonen om knelpunten op te pakken met de kennis en ervaring getraind onder 4.1.4.

In 2020 worden een 5-tal (in totaal) gezamenlijke VOR's gelopen door (verschillende) GVE leden.

4.1 Toelichting: Houding en Gedrag

4.1.7 Harmoniseren van de pictogrammen van de Life Saving Rules (LSR) en het overeenkomen van de principes voor borging op basis van just culture en partnership

Op dit moment zijn de belangrijkste regels met betrekking tot veiligheid in de sector vastgelegd in de BEI en de VIAG. Deze regels kunnen worden beschouwd als de specifieke sector LSR. Daarnaast hebben alle bedrijven voor de meer algemene veiligheidsaspecten als aanrijdgevaar en valgevaar eigen LSR. Wij willen een set pictogrammen voor de LSR afstemmen. Het streven gaat worden om bij nieuwe implementatie trajecten van de deelnemende GVE leden uiteindelijk de geharmoniseerde LSR-pictogrammen toe te passen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de ontwikkelingen van de LSR in de Governance Code van de Bouw. Het is niet de bedoeling om aanvullende/nieuwe regels te introduceren.

Resultaat: Een geharmoniseerde set pictogrammen voor de LSR en afspraken over de borging (naleven en aanspreken) op basis van just culture en partnership

4.2 Leren van Incidenten

4.2.1 Gas inrichting conform E-incidenten (NBNL) en uitbreiden naar alle incidenten

De werkgroep “Leren van E-incidenten” is reeds enkele jaren actief binnen de GVR. Deze werkgroep betreft 15 leden (netbeheerders en aannemers). De focus ligt op het melden en analyseren van incidenten bij werkzaamheden aan onder spanning staande netten. Het doel is het leren van E-incidenten (o.a. met trendanalyses, aanbevelingen en toolboxen). Inmiddels zijn ruim 160 incidenten verzameld, 2 historische analyses uitgevoerd en 11 toolbox-flyers opgesteld. Deze werkwijze wordt ook ingericht voor Gas-incidenten, waarbij de mogelijkheid verkend wordt om E- en G- te verbreden naar algemenere incidenten (verkeer, vallen en struikelen etc.).

[Resultaat: overzicht met oorzaken en verbeterpunten gericht op Houding en Gedrag en regels en technieken.](#)

In 2020 wordt een voorstel uitgewerkt in opdracht van de GVR.

4.2.2 Gezamenlijk onderzoek van narrow escapes door opdrachtgevers en opdrachtnemers op basis van just culture principes en partnership (met in acht name van geanonimiseerde data en AVG proof)

Leren van incidenten bevorderen door integraal in de keten incident onderzoek uit te voeren. Narrow escapes lenen zich bij uitstek hiervoor.

[Resultaat: zie 4.2.1.](#)

4.2.3 Gezamenlijke registratie methode van incidenten (op termijn) inrichten (transparantheid)

Het afstemmen van een registratie methode van incidenten, waardoor het mogelijk is om objectief veiligheidsperformances te kunnen vergelijken. Doel is om samen te leren en als branche te groeien in de veiligheidsvolwassenheid.

[Resultaat: Alle GVE leden analyseren op afgestemde Basis Risico Factoren en delen hun veiligheidsperformance.](#)

4.3 Standaarden, regelgeving en regels (sleuf)

4.3.1 Inventarisatie van bestaande regels bij werkzaamheden in de sleuf (zijn de regels volledig; zijn er knelpunten)

We kennen reeds een aanzienlijk aantal regels en voorschriften voor het werken in de sleuf.

- CROW 96a en b
- CROW 335
- CROW400
- CROW500
- Sleufprofiel
- Sleufconstructie/wanden etc
- BEI/VIAG/Vewa/KIAD

In de inventarisatie wordt gekeken of deze voorschriften volledig zijn. Overbodige regels worden ter discussie gesteld.

Aandachtspunt is de vraag hoe volledig en toepasbaar deze regels zijn bij gewijzigde omstandigheden (bijv. ten gevolge van omgevingsaspecten).

Resultaat: voorstel welke regels we kunnen schrappen en welke we moeten aanpassen met het inzicht van 4.1.1., 4.1.2. en 4.1.3.
Dit onderwerp is onderdeel van de GVE workshops in 2020. Tevens wordt een desktop studie in 2020 gestart naar deze regels.

4.4 Contracten

4.4.1. Visie op de veiligheidsladder (level playingfield: verplicht level, tijdstip)

Het doel is om binnen een level playing field generieke gunnings- en erkenningscriteria in contracten op te nemen, waarbij er geen concurrentie is op veiligheid. De Veiligheidsladder wordt opgenomen in contracten, waarbij de vorm en het tijdstip waarop wordt afgestemd met de Governance Code van de Bouw (deze kent het programma Veiligheid in Aanbestedingen). De Veiligheidsladder wordt vanuit Partnership in de contracten opgenomen, waarbij zowel de opdrachtgever als ook de opdrachtnemer aan de gestelde eisen zal voldoen.

Resultaat: Opname van de Veiligheidsladder in contracten, waarbij zowel de opdrachtgever als ook de opdrachtnemer voldoet aan de gestelde eisen

4.4.2 Balans opzoeken hoe veiligheid in aanbesteding wordt meegenomen (level playingfield)

Er wordt een inventarisatie uitgevoerd, waarbij verkend wordt hoe Partnership en een level playing field verder ontwikkeld kan worden.

Resultaat: Verbetermogelijkheden om Partnership en level playing field in contracten te realiseren.

5. Hoe nu verder?

Gevraagd besluit aan de leden van de Agendagroep GVE:

1. Is er een akkoord op de inhoud van de (meerjaren) agenda van Sleuf 2.0 (sheet 9)
2. Is er een akkoord op de geplande acties (incl. workshops) in 2020 (zie sheet 10 in "rood")

Indien akkoord op bovenstaande dan:

- Wordt door de huidige "GVE werkgroep Harold, Maurice" gestart met de uitvoering van de Sleuf 2.0 acties 2020
- Wordt door Harold/Maurice een voorstel voorbereid voor de agendagroep op 22 september met als aandachtspunten:
  - Prioriteiten Sleuf 2.0 in 2021
  - Voorstel voor GVE werkgroep(en) Sleuf 2.0 (de werkgroepen maken hun eigen detailuitwerking)
  - GVE Besluitvorming intern leden/branche organisatie
  - Communicatie en draagvlak creëren voor de GVE (meerjaren) agenda Sleuf 2.0

Hulpvraag aan GVE leden:

- Wie wil werkgroep lid zijn / leden aandragen voor het uitvoeren van de GVE agenda in 2020/2021 (svp doorgeven aan Wil)